

Տ Ե Ր Ո Ւ Ն Ա Կ Ա Ն
Ա Ղ Օ Թ Ք

Հայր մեր որ յերկինս, սուրբ եղիցի անուն քո.

եկեսցէ արքայութիւն քո.

եղիցին կամք քո որպէս յերկինս եւ յերկրի.

զիսց մեր հանապազորդ տուր մեզ այսօր.

եւ թող մեզ զպարտիս մեր.

որպէս եւ մեք թողումք մերոց պարտապանաց,

եւ մի՛ տանիր զմեզ ի փորձութիւն,

այլ փրկեա զմեզ ի չարէն.

զի քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն

եւ փառք յաիտեանս. ամէն:

Տ Ե Ր Ո Ւ Ն Ա Կ Ա Ն Ա Ղ Ո Թ Ք

Մեր ՀԱՅՐ, որ երկնքում ես, սուրբ լինի Քո անունը,
Քո բազմակրօնական օր. Քո կամքը լինի երկրի վրայ

ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՎԱՅԻ

«ՀԱՅՐ ՄԵՐԻ»-Ի

ՄԵԿՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Այն խոսքի մասին, որ ասում է.

«Երբ աղոթեք, ասեք. Հայր մեր, որ երկնքում ես,

թող սուրբ լինի Քո անունը»

Մատթեոս 6.9

ԳՐԻԳՈՐ ՏԱԹԵՎԱՅԻ

«ԳԻՐՔ ՔԱՐՈՉՈՒԹՅԱՆ, ՈՐ ԿՈՉԻ ՉՍԵՌԱՆ ՀԱՏՈՐ»,

Կ. Պոլիս, 1740 թ., էջ 309-314

«ՀԱՅՐ ՍԵՐ» ԱՂՈԹՔԻ ՄԵԿՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՊԱՏՐԱՍՏԵԼ Է

ԱԲՐԱՀԱՄ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ՄԿՐՏՉՅԱՆԸ

Գիրքն առաջին անգամ լույս է տեսել «Մոմիկ»

մշակութային միության կողմից 1992թ.

Գրաքար ու աշխարհաքար՝

Հայր Աբրահամի ընդարձակ ներածականով

Շապիկի նկարը՝

Լիլիա Ռատների

Գլխավոր Խմբագիր՝

Հանլետ Չաքարյան

Գրքույկը տպագրության է պատրաստվել

Հայր Աբրահամի հիշատակով

Այն խոսքի մասին, որ ասում է. «Երբ աղոթեք, ասեք. Հայր մեր, որ երկնքում ես, թող սուրբ լինի Քո անունը...»

Մատթեոս 6.9

Վարդապետներն ասում են, թե այս աղոթքը շատ պատվական ու գովելի է երեք պատճառով.

Նախ - Որովհետև Քրիստոսի կողմից է սահմանված: Եվ եթե այն աղոթքները, որ մարդիկ են սահմանել, պետք է սովորել ու աղոթել, ապա որքա՞ն առավել պետք է սովորել այն աղոթքը, որն Աստված իր բերանով ուսուցանեց:

Երկրորդ - Որովհետև կարճ է ու գեղեցիկ, և ոչ ոք չի կարող չսովորել՝ պատճառ բերելով երկարությունը:

Երրորդ - Որովհետև անհրաժեշտ է՝ բարեբեր: Քանի որ այն ամենը, ինչ պետք է մեզ՝ թե՛ հոգևոր և թե՛ մարմնավոր, այս աղոթքով խնդրված է լինում:

Իսկ խնդրվածն ընդունելի չի լինում երեք պատճառով.

Առաջին - Երբ լինում է առանց գովաբանության:

Երկրորդ - Երբ լինում է անկարգ:

Երրորդ - Երբ պատշաճից ավելի է լինում:

Դրա համար Քրիստոսը երեք բան սովորեցրեց մեզ.

Նախ - Որ խնդրելուց առաջ քաղցրությամբ ու գովաբանությամբ փառավորենք Աստծուն, ինչպես նրանք, ովքեր, թագավորներից ունեցվածք են խնդրում, նախ գովում ու փառավորում են նրանց, որպեսզի քաղցրանա նրանց սիրտը, և ապա խնդրում են ինչ որ

Երրորդ - Մեզ ուսուցանեց պատշաճից ավելի չխնդրել՝ ասելով.
«Մեր հանապազօրյա հացը տուր», որովհետև միայն հաց խնդրելը
ավելին չէ:

Իսկ այս գովաբանությունը եռակի է, այսինքն՝ իմաստության,
գութի ու զորության համար: Որովհետև երբ ասում ենք Հայր, ցույց
է տալիս իմաստությունը, որ հնագույն է ու հավիտենական՝ ըստ
Գանիելի, քանի որ պևտությունը իմաստություն է, ասում է Սողո-
մոնը: Իսկ երբ ասում ենք մեր, ցույց է տալիս Նրա գութը, որ շարժում
ենք մեր հանդեպ: Եվ ասելով երկնքում՝ Նրա զորությունն ենք
հայտնի դարձնում: Քանզի ինչ էլ խնդրենք, Նա իմաստուն է, գիտի
տալ, և քանի որ գթառատ է, կամենում է տալ, և քանի որ զորավոր
է, կարող է տալ: Գրա համար մեզ ուսուցանեց ասել՝ «Հայր մեր, որ
երկնքում ես»:

Իսկ թե ինչու հրամայեց ասել Հայր մեր և ոչ թե Հայր իմ, սրա
համար վարդապետները չորս պատճառ են ասում.

Նախ - Որովհետև միայն Քրիստոսն է բնությամբ Աստծո Որդի,
իսկ մենք՝ շնորհատրությամբ, ինչպես ասում է. «Ես բարձրանում
եմ իմ Հոր մոտ՝ բնությամբ, և ձեր Հոր մոտ՝ շնորհատրությամբ»:

Երկրորդ - Որպեսզի հայտնի լինի, թե որևէ մեկը չպետք է աղոթի
միայն իր համար, այլ՝ բոլոր հավատացյալների, որպեսզի երևա
բոլոր քրիստոնյաների միությունը: Իսկ այն աղոթքը, որ ընդհանուր
է, առավել լսելի է լինում:

Երրորդ - Որովհետև Աստված առատաձեռն է, և Նրա կամքին
հաճելի է բարիք պարգևել շատերին, քան թե մեկ մարդու:

բայց Աստված հատկապես Հայր է կոչվում քրիստոնյաների համար: Եվ սա չորս պատճառով, որովհետև Որդին Հորից չորս բան ունի.

Նախ - Գոյությունը:

Երկրորդ - Ուսումն ու իմաստությունը:

Երրորդ - Սնունդն ու կերակուրը:

Չորրորդ - Ժառանգությունն ու ողջ Հայրականը:

Եվ ճշմարիտ հավատացյալներն այս չորս տեսակի պարզները ստացել են Տիրոջից, որ նրանց Հայրն է.

Նախ - Որովհետև Նրանից ենք ստացել գոյությունը, քանի որ մկրտության ավագանով Նրանից ծնվեցինք հոգևոր կյանքով, ըստ այնմ՝ «Ովքեր Քրիստոսով մկրտվեցիք, Քրիստոսով զգեստավորվեցիք» (Գաղատացիս 3.27): Նաև որ ամուն առանք, որովհետև Քրիստոսով քրիստոնյաներ կոչվեցինք:

Երկրորդ - Ստացանք ուսումը և իմաստությունը, որովհետև ուսուցանեց մեզ օրենքներով ու Ավետարանով, ըստ այնմ՝ «Ձեզ ուսուցիչ մի՛ որոնեք, որովհետև ձեր ուսուցիչը Քրիստոս է» (Մատթեոս 23.8):

Երրորդ - Որովհետև Նրանից ենք ստանում սնունդ ու կերակուր, քանզի Նա է մեզ սնուցանում խորհուրդներով ու եկեղեցական աստիճաններով, մաս Իր մարմնով ու արյամբ, ըստ այնմ՝ «Առե՛ք, կերե՛ք, այս է իմ մարմինը» (Մատթեոս 26.6):

Չորրորդ - Որովհետև Նրանից ժառանգելու ենք երկնքի արքայությունը, ինչպես ասում է առաքյալը. «Ծառա չես, այլ՝ որդի, և եթե որդի ես, ապա և՛ ժառանգակից Քրիստոսի»:

Անհավատներն այս չորս բաները չեն ստանում Աստծուց, որի

Երրորդ - Երբ ասում ենք Հայր մեր, որ երկնքում ես, պետք չէ երկրավոր բան խնդրենք, այլ երկնավորը, ինչպես առաքյալն է ասում. «Վերինը խնդրեք, ուր Քրիստոս է նստում Աստծո աջ կողմում» (Կողոսացիս 3.1): Եվ Դավիթը, որ ըզձալով ասում էր. «Ես ընդհանրապես ի՞նչ ունեմ երկնքում, կամ Քեզմից էլ ի՞նչ խնդրեմ երկրի վրա» (Սաղմոս 73.25), «Իմ սրտի Աստված, իմ բաժին Աստված հավիտյան» (Սաղմոս 73.26), ցույց է տալիս, թե երբ երկնքում իմ բաժինը Աստված է, ապա երկրավորներից էլ ի՞նչ պետք է խնդրել:

Չորրորդ - Որովհետև երբ Աստծուն Հայր ենք կոչում, պարտավոր ենք բարությանը ու սրբությանը Նրա հարազատ որդին լինել, և ոչ թե չարությանը ու մեղքով՝ խորթ որդին: Որովհետև ում նմանությունը որ ունենք, նրան ենք մեզ հայր անվանում՝ կա՛նք Աստծուն, և կա՛նք Սատանային: Եվ իմացի՛ր, ո՛վ մարդ, ու թող քո մեջ չլինի որևէ տեսակի մեղք կամ չարիք ու Սատանայի որդիություն, քանի որ Աստծուն մեղքի ու չարիքի հայր ես անվանում, որ աններելի է: Ուրեմն եթե քո հայրը անդունդների մեջ է, դու ինչպե՞ս ես դեպի երկինք կանչում, կամ ինչպե՞ս ես երկինք բարձրացնում, որովհետև նա այնտեղից անդառնալիորեն զրկվեց: Որովհետև եթե այսպիսին ես և ասում ես Հայր մեր, որ երկնքում ես, նման չես բարի Հորը, այլ նրան, որին չարիքներով նմանվեցիր: Սարսափելի ու մեծ մեղք ես գործում ըստ տաս եղանակի.

Նախ - Որովհետև Սատանան չունի բարի Հոր կերպարանքը: Եվ եթե մեր ես ասում, պարզ է, որ Աստծուն քո չարիքների հայր ես անվանում, որ բացահայտ արհամարհանք է, անեծք ու աններելի մեղք:

Չորրորդ - Որ ասում են Թող գա արքայությունը: Սա նույնպես ասարսափելի չարություն է, քանի որ նա, որի իշխանությունը Քրիստոս խաչով կործանեց՝ ասելով. «Այս աշխարհի իշխանը թող դուրս նետվի» (Հովհաննես 12.31), դատապարտված է, իսկ դու մշտապես աղոթում ես հակառակ Քրիստոսի. «Թող գա քո արքայությունը և քո իշխանությունը»:

Հինգերորդ - Որ ասում են Թող լինի քո կամքը ինչպես երկնքում, այնպես էլ երկրում: Սա դառնագույն չարություն է, որովհետև նա մարդկության կորուստն է կամենում, քանի որ երկնքում չար կամքով հրեշտակներին ինքն իր ետևից քաշեց և դարձրեց դևեր ու Աստծուն հակառակ: Իսկ դու աղոթում ես նրա անվանակցին երկրում էլ նույնը անել, այսինքն՝ մարդկանց իր ետևից դժոխք քարշ տալ, իսկ սա Աստծո կամքին հակառակ է, որովհետև Աստված չի կամենում մեղավորի մահը, այլ չար ճանապարհից նրա դառնալն ու փրկվելը, ինչպես ասում է մարգարեն: Կամ երկինքը՝ դրախտն է նշանակում, որովհետև ասում են, ինչպես այնտեղ մեր նախնիներին կորստյան մատնեցիր, այնպես էլ այժմ այստեղ արա:

Վեցերորդ - Որ ասում են Մեր հանապազօրյա հացը տուր մեզ այսօր: Սա նույնպես մեղք է, որովհետև Սատանան ոչինչ չունի, որպեսզի որևէ մեկին կերակրի, ինչպես անառակ որդուց հայտնի է, որ ասում էր. «Ես այստեղ սովամահ կորչում եմ» (Գուկաս 15.17): Դու ի՞նչ ես խնդրում, մեղքերի ու չարիքների շատությունն ու աշխարհի հեշտանքն՝ որը, մեղսասերները սովով են կերակրվում, իսկ սրբերը՝ Աստծո Խոսքի հացով: Քո արածն առավել կորստաբեր ու չար է:

Ութերորդ - Որ ասում ես Սի տանիր մեզ փորձության: Իսկ սա մեծ հիմարություն է, որովհետև նրանից, որ չար փորձությունների մայրն է և բոլորին փորձանքի է մատնում, որպեսզի օտարանան Աստծուց, ազատվել ես խնդրում հենց իրենից, քանի որ երբ կույրը կույրին է առաջնորդում, սխալվում և խորխորատն է ընկնում:

Իններորդ - Որ ասում ես փրկիր չարից: Սա առավել տգիտություն է՝ խավարից լույս խնդրել, մահվանից՝ կյանք, և ապականությունից՝ անապականություն, նույնպես և չարից բարի խնդրել, փրկություն, որն, անկասկած, հակասություն է:

Տասներորդ - Որ ասում ես Քոնն է արքայությունը, և գորությունը և հավիտենական փառքը: Սա ուրիշ ոչ ոքի չի պատշաճում, բացի Աստծուց: Իսկ դու գրկում ես Աստծուն և տալիս ես դևերին, ինչպես անօրեն կռապաշտները, որովհետև նա արքայություն չունի, քանի որ ընկել է իր բնակության վայրից և դատարկ է բոլոր բարություններից և գորություն չունի, քանի որ տկար աղջիկներից դյուրավ պարտվեց և պարտվում է, փառք էլ չունի, այլ՝ հավիտենական տանջանք:

Եվ տե՛ս, որ այս խոսքը գեղեցիկ կարգ ունի, որովհետև հոգևոր բարությունները, որ խնդրում ենք Աստծուց, երեք տեսակ են.

Նախ - Աստծո անվան գոյությունն ու փառքը, երբ ասում ենք Թող սուրբ լինի քո անունը:

Երկրորդ - Եվ երկնքի արքայությունը, ասելով Թող գա Քո արքայությունը:

Երրորդ.- Որպեսզի կատարելապես հնազանդ լինենք Աստծուն

Աստված, և այն պետք է սուրբ լինի, որպեսզի Նա չբարկանա մեզ վրա, ինչպես որ թագավորները, երբ տեսնում են դարպասի սեմն ու դուռը աղտեղված, գարշելով չեն մտնում, այլ պատժում են սպասավորներին:

Երկրորդ - Թող սուրբ լինի Քո անունը, այսինքն՝ ինչպես Քո անունը սուրբ է Քո կողմից, այնպես էլ մեր կողմից թող սուրբ լինի: Այսինքն՝ այնպիսի վարքով ապրենք, որ տեսնեն մեր բարի գործերը և փառավորեն Քեզ՝ մեր Հորը, որ երկնքում ես, և ոչ թե Քո անունը մեր պատճառով հայհոյվի հեթանոսների մեջ:

Երրորդ - Թող սուրբ լինի Քո անունը. մի այլ թարգմանության մեջ այսպես է՝ «Թող հաստատ լինի»: Այսինքն՝ Քո անունը թող հաստատ լինի քրիստոնյաների վրա, որպեսզի չկորցնեն այն, քանի որ շատերը կորցրեցին, ինչպես ուրացողներն ու անհավատները, օրինակ՝ Հուլիանոսը և ուրիշները:

Չորրորդ - Թող Քո անունով սուրբ լինեն քրիստոնյաները կամ աստվածացածները, ըստ այնմ՝ «Որպես Աստված գալիս ես աստվածացածների մեջ, և ոչ թե ինչպես անսուրբներն ու չարահամբավները»:

Հինգերորդ - Թող սուրբ լինի, այսինքն՝ սրով հանդերձ թող լինի Քո անունը, որ բոլոր երկսայրի սրերից հատու է՝ հոտած անդամները կտրելու համար, այլև որդուն հորից, և դստերը՝ մորից, ու ամուսնուն՝ կնոջից անջատելու և այլն, այլ նաև մեղքերն ու չարությունները մեր հոգիներից հեռացնեն, մանավանդ առ ի սարսափ դևերի և ի հերքումն չար ախտերի:

Վեցերորդ - Թող սուրբ լինի Քո անունը, այսինքն՝ ամեն ինչ Քո

Երկրորդ - Ինչպես որ տիրում են Քեզ հավատացող քրիստոնյաներին, այսպես էլ տիրես անհավատներին, որպեսզի հավատան Քեզ և ծառայեն:

Երրորդ - Ինչպես տիրում են հեթանոսներին, որոնք Քեզ հավատացին, այնպես էլ տիրես հրեաներին՝ աշխարհի վախճանին, ըստ այն խոսքի, թե «Երբ հեթանոսների ժամանակը լրանա, և ապա ողջ Իսրայելը կփրկվի» (Հռոմեացիս 11.25), և թե՛ «Նրա առջև են խոնարհվում բոլոր ծնկներն ու բոլոր լեզուները» (Եսայի 45.23, Հռոմեացիս 14.11):

Չորրորդ - Այս ասում են մարտիրոսներն ու ճգնավորները, քանի որ կարոտ են հատուցմանն ու պսակներին, դրա համար են աղոթում, որպեսզի շուտով գա փոխհատուցման օրը:

Հինգերորդ - Որովհետև շատերը կան, որ հոգ չեն տանում և չեն խնդրում երկնքի արքայությունը, այլ անցավոր կյանք են խնդրում ու երբեք չեն հագնում: Եվ այնպես ծարավի են մեղքերի, որ խնդրում են, թե՛ թող գա մեղքի աղտեղությունը: Իսկ մենք՝ արքայություն ցանկացողներս, նրանց հակառակ՝ ասում ենք՝ «Թող գա Քո արքայությունը»:

Վեցերորդ - Այս խոսքը մեր մարդկային բնության կողմից մարդացած Բանին է ուղղված խնդրանքով ու թախանձանքով, թե՛ «Թող գա Քո արքայությունը»՝ դատելու մեզ, որ բնութենակից ու մարմնակից են մեզ և գիտես մեր բնության տկարությունը, որպեսզի ողորմությամբ դատես, ինչպես ասում է առաքյալը. «Ինքը փորձվեց, կարող է և փորձվողներին էլ օգնել» (Եբրայեցիս 2.18): Եվ այս

ՍԱ ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԼՈՒԽՆ Է

Արի տեսնենք հոգու երրորդ բարությունը:

«Թող Քո կամքը լինի ինչպես երկնքում, այնպես էլ երկրի վրա»:

Այս խոսքը բազում մոտեցումներ ունի և մեծ է նրա զորությունը.

Նախ - Թե՛ ինչպես որ հրեշտակներն ու սրբերը, որոնք Քեզ մոտ են, Քո կամքն են կատարում, այնպես էլ մարդիկ, որ երկրի վրա են, թող թողնեն իրենց կամքը և կատարեն Քո կամքը:

Երկրորդ - Աստծո կամքը մեղավորների դարձն է և հոգիների փրկությունը՝ մեղքի ու չարիքի բռնությունից, ինչպես ասում էր մարգարեի միջոցով.

«Չեմ կամենում մեղավորների մահը, այլ նրանց դարձը չար ճանապարհից ու ապրելը, որպեսզի ապրեն և ճշմարտության գիտակցության գան» (Ա Տիմոթեոս 2.4):

Որի համար պարտավոր ենք Աստծու կամքը կատարել:

Երրորդ - Որովհետև Աստծո կամքն է, որ մենք՝ անդամներս, գլխի հետ միավորվենք, ինչպես ասում էր Հորը. «Կամենում եմ, որ ուր ես եմ, նրանք էլ ինձ հետ լինեն, ինչպես Դու, Հա՛յր, իմ մեջ ես, և ես՝ Քո մեջ, որպեսզի սրանք էլ մեր մեջ լինեն, որպեսզի մեկի մեջ կատարյալ լինեն» (Հովհաննես 17.24): Որի համար միշտ աղաչում ենք Աստծուն այս կամքի կատարումը:

Չորրորդ - Որ ինչպես Քո կամքը երկնքում է, ինչպես իր տեղը գրավողը իր տեղում է, թեպետև ամենուրեք է, այդպես էլ թող լինի

Մեր հանապազօրյա հացը տուր մեզ այսօր. գիտենք, որ հացը երկու տեսակ է, այսինքն՝ հոգևոր հաց և մարմնավոր հաց: Եվ երբ մարմնավոր հացն ենք խնդրում, ոչ միայն հացը, այլև մարմնական բոլոր կարիքները խնդրում ենք հացի հետ: Իսկ հոգևոր հացը բազում է, այսինքն՝ ուսումը, որ մտքի կերակուրն է և կենաց հացը, որ Տիրոջ մարմինն է, իսկ այս հացը հանապազորդ է կոչվում, որովհետև հավատացյալներն առաքյալների ժամանակ ամեն օր հաղորդվում էին Տիրոջ մարմնից: Եվ հոգևոր ամեն ինչ խնդրում ենք այս հացի հետ: Իսկ այս խնդրանքը յոթը տեսակ մեղքեր է վերացնում մեզանից:

Նախ - Ավելորդն ու որկրամոլությունը, որ հաց ասելով ուռճանում են տեսակ-տեսակ խորտիկներով:

Երկրորդ - Երբ ասում են մեր հացը, վերացնում է ավազակությունը, հափշտակությունը, անիրավությունը, գողությունն ու տոկոսառությունը, որոնք արդար չեն:

Երրորդ - Վերացնում է առանձին ուտելը և հրամայում է Աստծուց տրված հացը բոլորով ուտել, քանի որ չի ասում իմ հացը, այլ՝ մեր, որովհետև հարուստներն Աստծո ձեռքերն են, նրանք պարտավոր են իրենց ունեցվածքը շատերին ու աղքատներին բաշխել:

Չորրորդ - Պետք չէ արժանիից ավելին խնդրենք, այսինքն՝ տո՛ր ինձ կերակուր ոչ թե ինչպես թագավորներին և իշխաններին, այլ ինչ որ ինձ է արժանի. դրա համար ենք ասում մեր հացը:

Հինգերորդ - Որովհետև տուր ասելով վերացնում է դժգոհությունը. պետք չէ անգոհունակ լինել Աստծուց, որովհետև չենք ասում թե

Եվ հայտնի է, որ շատերը կան, որոնք մեկ օրվա հաց չեն ուտում, այլ տաս օրվա բավարար հացը մի օրում են ուտում, որի համար արդարադատ Աստված տասը օրը մեկ օրվա է կարճում: Այդպես էլ տաս տարվա կյանքը մեկ տարվա է կարճում, և այդպիսիների որդիները մուրում են, որովհետև նրանց կերակուրն իրենց հայրերը կերան: Եվ քանի որ մարդկանց խնդրանքներն երկուսն են, այսինքն՝ բարիքի հանդիպել և չարիքից փրկվել, արդ, որովհետև հանդիպեցինք հոգևոր ու մարմնավոր բարիքներին, խնդրենք և չարիքից փրկվել՝ ասելով. «Թող մեզ մեր պարտքերը, ինչպես և մենք ենք թողնում մեր պարտապաններին»:

Վարդապետներն ասում են, թե այս պարտքը մեղքն է, որ Սատանայից ենք փոխ առել և գրավ ենք դրել մեր հոգին: Եվ այս պարտքը տոկոսով է, որովհետև որչափ որևէ մեկը մահացու մեղքի մեջ երկար մնա, այնքան կավելանան նրա տանջանքները: Դրա համար ստիպված ենք խնդրել Աստծուց, որպեսզի ների մեր պարտքերը:

Երկրորդ - Որովհետև նախ պարտավոր ենք ներել նրանց պարտքերը, ովքեր մեզ են պարտք, և հետո մերը կներվի, որովհետև եթե մերը՝ մեր պարտքը, որ քիչ է, չենք ներում, Աստված էլ մերը՝ մեր ունեցած պարտքերը չի ների, որոնք բազմաթիվ են, որովհետև ասում է՝ «Խանարիվի քեզ, թե չխոնարիվի՝ ների՛ր նրան, որպեսզի դու ազատվես»:

Երրորդ - Որովհետև սովորեցնում է մարդկանց հոգատարությամբ վարվել միմյանց հետ, այսինքն՝ հայրերը՝ որդիների, վարդապետները՝ աշակերտների, տերերը՝ ծառաների հետ, որովհետև թեպետ

պարտք է մնում կամ աղերսանքով ներվում է: Այսպես էլ Քրիստոսը մեզ խոստացել է երկնքի արքայությունը, որ անգին է, և մենք Քրիստոսի համար քիչ ենք չարչարվում, որովհետև առաքյալն ասում է. «Այս ժամանակի չարչարանքները արժանի չեն բաղդատվելու գալիք փառքի հետ, որ հայտնվելու է մեզ» (Հռոմեացիս 8.18), քանի որ քիչ չարչարվողները մեծ բարություններ կգտնեն: Եվ մենք պարտական ենք Քրիստոսին, որի համար և աղոթում ենք աղերսանքով, որ ների մեզ: Սենք էլ այսպես պետք է անենք. եթե մի աղքատ իր կարիքների համար մեզգինջ ինչ որ բան վերցնի և ամբողջական գինը վճարել չկարողանա, պետք չէ արգելք լինել, այլ տալ և պակասը նվիրել: Բայց այստեղ հարց է լինում իր պարտականին՝ նոր մե՞ղք է գործում, թե՞ ոչ: Երևում է, որ նոր մեղք է գործում, որովհետև սուտ ասելը մեղք է, և սուտ ասողը Սատանայի որդի է, որովհետև ասում է՝ դու ինձ թող, ես էլ՝ իմին, բայց ինքը չի թողնում: Սակայն վարդապետներն ասում են, թե նոր մեղք չի գործում, որովհետև իր կողմից չի աղոթում, այլ ընդհանուր Եկեղեցու կողմից, որովհետև ասում է, թե թող մեր պարտքերը, դրա համար էլ նոր մեղք չի գործում, այլ հին մեղքը չի ներվում, որովհետև ասում է՝ թող այնպես, ինչպես իմին եմ թողնում:

Եվ հինգերորդ խոսքը. մեզ փորձության մի տանիր:

Այս խոսքով չենք խնդրում, որ փորձությունները չզան, որովհետև փորձությունը մեծ օգուտ է հոգուն և պսակն է ավելացնում, ինչպես ասում է Հակոբոսը Ընդհանրական Ուղերձում. «Երանելի է այն մարդը, որ համբերում է փորձություններին, որովհետև եթե

մարմնով մենք չենք կարող փորձությունները տանել մինչև վերջ:
Դրա համար ասում ենք՝ «Մեզ փորձության մի տանիր»:

Յոթերորդ խնդրանքը, որ ասում է՝ Այլ փրկիր չարից, այսինքն՝
ամեն մի չարից:

Նախ - Սատանայից, որ ամենևին անբարի է:

Երկրորդ - Չար մարդկանցից, որոնք Սատանայի արբանյակ-
ներն են, ինչպես ասում է Դավիթը. «Փրկի՛ր ինձ, Տե՛ր, չար մարդուց,
անիրավ մարդուց փրկի՛ր ինձ» (Սաղմոս 140.1):

Երրորդ - Աշխարհի ցանկություններից, որովհետև դրանք թշնա-
մություն են Աստծո նկատմամբ:

Չորրորդ - Չարի մեղքերից, որոնց հավիտենական դարձանիչն
է:

Հինգերորդ - Դժոխքից, ինչպես ասում է մարգարեն. «Տե՛ր, իմ
անձը հանի՛ր բանտից» (Սաղմոս 142.7):

Վեցերորդ.- Չար մահից, ինչպես ասում է Դավիթը. «Մեղավորի
մահը չար է» (Սաղմոս 33.22):

Սրանից խնդրում ենք ազատվել:

Իսկ ամենը եզրակացությունն է, որպես թե ասենք՝ ով Տե՛ր
Հիսուս, ինչ որ սովորեցրի մեզ աղոթել, ավարտեցինք, ինչ որ խնդ-
րում ենք Քեզնից, թող լինի մեզ այս և հանդերձյալ կյանքում:

Եվ պետք է իմանալ, որ առաջին երեք տեսակի խնդրանքներն
այս կյանքում չեն կատարվում, որովհետև այս կյանքում չի լինում
կատարյալ սրբություն, երկնքի արքայությունը չկա այստեղ, մար-
դու և Աստծո կամքն այստեղ կատարելապես մեկ չի լինում, այլ՝
կատարվում է մի կողմից, մի կողմից, մի կողմից, մի կողմից:

Մեռցնում ենք հպարտությունը և ապրեցնում խոնարհությունը:

Մեռցնում ենք նախանձն ու ատելությունը և ապրեցնում սերը:

Մեռցնում ենք բարկությունը և ապրեցնում համբերությունը:

Մեռցնում ենք խռովությունը և ապրեցնում խաղաղությունը:

Մեռցնում ենք ազահությունը և ապրեցնում ողորմածությունը:

Մեռցնում ենք որկրամոլությունը և ապրեցնում

պարկեշտությունը:

Մեռցնում ենք բղջախոհությունը և ապրեցնում

ողջախոհությունը:

Մեռցնում ենք ծուլությունը և ապրեցնում արիությունը:

Որովհետև այսպես անելով՝ ընդունելի է լինում մեր աղոթքը, որ ասում ենք Հայր մեր, որ... Որով և մեզ բոլորիս թող արժանի անի Քրիստոս Աստված իր եղբայրությանը, երկնավոր Հոր որդիությանը և բոլոր սրբերի հետ երկնքի արքայության ժառանգորդ լինելուն հավիտյանս հավիտենից: Ամեն: